

**השפעתו של דגל ישראל על סטריאוטיפים של עולים מחבר העמים כלפי ילידי הארץ
ושל ילידי הארץ כלפי עולים מחבר העמים**

ל. בורובוי

המחלקה לפסיכולוגיה וחינוך, האוניברסיטה הפתוחה, רעננה; המכון לאסטרטגיה
ציונית, ירושלים; החוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת דה פול, שיקגו, אילינוי, ארה"ב

מדינת ישראל היא מדינה שאנשיה התקבצו מארצות רבות ומתרבויות ומסורות שונות. לדגל המדינה ישנה חשיבות רבה במיוחד כסמל לאומי המאחד ומייחד מבחינה לאומית. הדגל מהווה מוקד להזדהות ולכבוד, מעצים את הגאווה הלאומית, מאחד את הלאום, מספק תחושת המשכיות ואף מצמצם את תחושת החרדה. במחקרים שנעשו בארה"ב נמצא שבהתאם לערכים האמריקנים של כבוד ושוויון, צמצמה החשיפה לדגל ארה"ב את העוינות והגבירה את הגישה השוויונית כלפי ערבים ומוסלמים. בישראל נמצא שהחשיפה לדגל מיתנה את העמדות בנוגע לקונפליקט הישראלי-פלשתינאי, בנוגע למתיישבים ביהודה ושומרון, וכמו כן מרכזת את כוונות ההצבעה ואת אופן ההצבעה הממשי בבחירות. בעבודת הדוקטורט של דויד בוץ' נמצא שהחשיפה לדגל שיפרה את הביצועים האקדמיים.

כמקובל בשיטת "מיפוי מושג", שאלנו 30 משתתפים מה עולה בדעתם כאשר הם חושבים על עולים מחבר העמים ועל ילידי הארץ מבלי להגביל את היקף התשובות. מתוך התשובות יצרנו שני שאלונים שכללו 80 ו-90 משפטים בנוגע לסטריאוטיפים פוטנציאליים כלפי עולים מחבר המדינות וכלפי ילידי הארץ בהתאמה. 80 משתתפים חדשים שמחציתם עולים מחבר העמים ומחציתם ילידי הארץ חולקו בצורה מקרית לשתי קבוצות. קבוצה אחת מלאה את השאלונים לאחר שנחשפה לדגל ישראל וקבוצת ביקורת מלאה את השאלונים לאחר שנחשפה לדגל דמה. השערת המחקר הייתה שדגל המדינה יסייע למשתתפים להכליל את הקבוצה השנייה בתוך קבוצת העם היהודי וכתוצאה מכך יצטמצם הדיווח על סטריאוטיפים שליליים. השערה זו אוששה. מסקנת המחקר הייתה שדגל ישראל מעלה למודעות את הזהות הלאומית ומאחד את העם. הדגל מזכיר לאנשים שהם חלק מהקבוצה הגדולה ובכך משפר את מערכת היחסים בין חברי הקבוצה.